

ИНСТРУКТАЖ ЗА ЗРЕЛОСТНИКА

Преди започване на държавния зрелостен изпит зрелостникът:

- Влиза в сградата на училището и в изпитната зала с документ за самоличност (лична карта, паспорт, свидетелство за управление на МПС) и със служебна бележка за допускане до държавни зрелостни изпити, която може да бъде и на електронен носител.
- Заема персонално определеното му работно място, обозначено с етикет с неговото име не по-късно от 30 (тридесет) минути преди часа, определен със заповед на министъра на образованието и науката за начало на изпита.
- Носи химикалка, която пише с черен цвят, молив и гума, за изпита по математика – и линия, пергел, триъгълник, за изпита по химия и опазване на околната среда и по предприемачество – и непрограмируем калкулатор, за изпита по физика и астрономия – и линия, пергел, триъгълник, транспортир, непрограмируем калкулатор, за изпита по изобразително изкуство – и материали за изпълнение на изобразителната задача (пишещи с черен цвят – моливи, туш, перо/четка, тънкописци, химикалка, и линия), ако е с нарушено зрение – и брайлова машина, брайлов дисплей, брайлови прибори за чертане, техническо средство за уголемяване на шрифта при работа с компютър и оптични средства.
- Изслушва настоящия инструктаж, съдържащ и изискванията за анонимност на изпитната работа, и се подписва в протокол за дежурство при провеждане на изпит в потвърждение на това, че е запознат с настоящия инструктаж.
- Изключва изцяло всички средства за комуникация/ електронни устройства и ги предава на квестор, който ги поставя на видно място.

Непосредствено преди началото на изпита:

- Получава от квестор изпитен комплект – лист с указания за работа и прикрепена към него идентификационна бланка, лист/листове за отговори, пликове за отделните части, пликче за идентификационната бланка, както и голям плик за индивидуалната изпитна работа, а при необходимост и бели листове за чернова, справочни материали – математически формули за ДЗИ по математика; формули и константи за ДЗИ по физика и астрономия; Периодична таблица на химичните елементи, Таблица за разтворимост, Ред на електроотрицателност, Ред на относителна активност за ДЗИ по химия и опазване на околната среда, които се ползват и през **двете части** на изпита.
- На работното си място попълва четливо в идентификационната бланка трите си имена, ЕГН и входящия си номер от служебната бележка, като НЕ я отделя от листа с указания.
- За ДЗИ по информационни технологии и по информатика на работното място до него е подготвен включен преносим компютър, със заредена батерия, на който зрелостникът следва да изпълни практическите задачи.

По време на държавния зрелостен изпит:

- Запознава се с указанията за работа с изпитния материал.
- Получава от квестор изпитния материал последователно за всяка отделна част, а за ДЗИ по информационни технологии и по информатика изтегля практическите задачи през изпитната система, в която влиза чрез личния си акаунт от Националната система за идентификация на потребителите в системата на образованието edu.mon.bg.
- Работи според продължителността на частите по учебни предмети, както следва:

ДЗИ по предмет	Времетраене в минути		
	1. част	2. част	3. част
БЕЛ (ООП)	60 + до 30 минути за зрелостници със СОП	60 + до 30 минути за зрелостници със СОП	120 + до 60 минути за зрелостници със СОП
БЕЛ (ПП), философия (ПП), математика, информационни технологии, информатика, биология и здравно образование, физика и астрономия, химия и опазване на околната среда, музика	90 + до 40 минути за зрелостници със СОП	150 + до 80 минути за зрелостници със СОП	Няма
Философия (ООП), чужд език, история и цивилизации, география и икономика, философия, предприемачество, изобразително изкуство	60 + до 30 минути за зрелостници със СОП	180 + до 90 минути за зрелостници със СОП	Няма

- При необходимост може да заяви на квестора, че иска подмяна на компонент от изпитния комплект само във времето, определено за работа по първата част. Получава нов изпитен комплект от квестора и попълва нова идентификационна бланка, без да я отделя от листа с указания. При работа във времето, определено за следващите части, подмяна на компонент не се допуска.
- След приключване на определеното време за работа по всяка част (ако частта не е последна) за съответния учебен предмет откъсва и поставя в плик листа за отговори, след което го запечатва и го поставя на масата до себе си.
- Внимателно следи инструкциите за компонента „Слушане с разбиране“ по чужд език/по музика и ги изпълнява стриктно.
- Пише с черен цвят на химикалката, чертае с черен молив, използва гума, за изпита по математика може да ползва и линия, пергел, триъгълник, за изпита по химия и опазване на околната среда и по предприемачество – и непрограмируем калкулатор, за изпита по физика и астрономия – и линия, пергел, триъгълник, транспортир и непрограмируем калкулатор, а за изпита по изобразително изкуство – и материали за изпълнение на изобразителната задача (пишещи с черен цвят – моливи, туш, перо/четка, тънкописци, химикалка, и линия).
- Не преписва върху изпитната си работа текста, записан на дъската от квесторите.
- Може да работи върху изпитния материал, но отбелязва верните отговори **САМО** в листа/листове за отговори.
- Може да използва предоставените справочни материали – математически формули за ДЗИ по математика; формули и константи за ДЗИ по физика и астрономия; Периодична таблица на химичните елементи, Таблица за разтворимост, Ред на електроотрицателност, Ред на относителна активност за ДЗИ по химия и опазване на околната среда по време на работа и по **двете части** на ДЗИ, които се предоставят от квесторите преди началото на съответния изпит.
- На лаптопа, на който се решават практическите задачи от изпитите по информатика и по информационни технологии, може да използва само локално инсталираните програми и платформата за предаване на решението, без да използва Интернет.
- Ученикът сваля на локалния компютър файла с условието на задачата и ресурсните файлове (ако към задачата има такива). Изготвя решението на задачата в съответното приложение и подготвя файла с решението за прикачване в системата като го наименува според инструкциите,

дадени в условието на съответната задача.

- Решенията на практическите задачи (за всяка задача се прикачва един файл със съответното решение или .zip архив с няколко файла) от ДЗИ по информационни технологии и по информатика качва в електронната платформа, след което потвърждава приемането им в присъствието на квестор. (Задачите, свързани с програмиране, трябва да бъдат решени или на Java, или на C#.) При предаването за всяка задача файлът се именува съгласно изискването, поставено в условието на задачата.
- Записва четливо отговорите си на български език по всички предмети с изключение на чуждите езици, на специфичната терминология, на програмните продукти и на означенията по някои предмети.
- Не шуми и не извършва действия, които нарушават нормалното протичане на изпита.
- При необходимост получава бели листове за чернова, като това се отбелязва от квесторите в протокола.
- Не нарушава анонимността на изпитната работа – на листа/листове за отговори не поставя знаци, както и на файловете с решенията на практическите задачи на ДЗИ по информационни технологии и по информатика, не записва име или имена (с изключение на онези, които са част от изпитния материал и може или трябва да бъдат отбелязани в листа/листове за отговори) и др. При установяване, че анонимността на изпитната работа е нарушена, тя се анулира и не се оценява.
- В случаите, когато частта от изпита е с продължителност 60 или 90 минути, **не може да излиза от изпитната зала и да се връща в нея преди приключването на съответната част.**
- В случаите, когато частта е с продължителност 120, 150 или 180 минути, **може да излиза от изпитната зала и да се връща в нея след изтичане на първите 90 минути.**
- **Може да напусне залата и сградата след окончателно приключване и предаване на изпитната работа, но не по-рано от края на първата част и не по-рано от 60 минути от началото на втората част.** В случай че напусне сградата, не се допуска обратно в нея до края на изпитния ден.
- **Внимание!** В случай че зрелостникът е започнал работа по третата част на задължителния ДЗИ по БЕЛ, може да предаде запечатана изпитната си работа и да напусне залата и сградата след изтичане на първите 90 минути.
- Отстранява се от държавния зрелостен изпит и напуска сградата на училището в случай че се установи, че:
  1. преписва от хартиен носител;
  2. преписва от данни, съдържащи се в технически устройства (мобилни телефони, калкулатори, таблети и др.);
  3. преписва от работата на друг зрелостник;
  4. използва мобилен телефон или друго техническо средство за комуникация;
  5. изнася извън залата изпитни материали или информация за съдържанието им.

Изпитната работа на отстранен зрелостник се анулира и не се оценява.

Неправомерно изнесена изпитна работа от изпитна зала не се приема от квестор/от директор на училище/ от РУО/от училищна комисия/ от регионална комисия, не се засекретява и не се оценява. Не се оценяват и непоставени в плика с индивидуалната изпитна работа листове от изпитния комплект на ученика.

След приключване на работата:

- Когато зрелостник приключи работата си, дава знак на квестора с вдигане на ръка и изчаква търпеливо и без да шуми неговото идване, за да предаде работата си. Под прякото наблюдение на квестора на работното си място, се подписва върху идентификационната бланка, изчаква квесторът да положи подписа си върху нея, отделя я по линията на перфорацията от листа с

указания за работа, поставя я в малко пликче, залепва го, поставя го в големия плик при другите запечатани пликче от всяка приключила част (един плик, ако изпитът е с две части, съответно два плика, ако изпитът е с три части; за изпита по изобразително изкуство листа за изобразителната задача се запечатва в отделен плик, който заедно с листа за отговори от 2. част се поставя в големия плик) и с листа/листове за отговори от последната част, залепва големия плик и го предава. Заедно с големия плик предава и изпитния материал, справочните материали – математически формули за ДЗИ по математика; формули и константи за ДЗИ по физика и астрономия; Периодична таблица на химичните елементи, Таблица за разтворимост, Ред на електроотрицателност, Ред на относителна активност за ДЗИ по химия и опазване на околната среда, и листовите за чернова на квестора. **Внимание! В големия плик следва да са поставени всички компоненти от изпитния комплект – лист/листове за отговори, в т.ч. и в случаите, когато върху някои от тях не е работено!**

- Ако е използвал химикалка, подсигурана от училището, е длъжен да я вземе със себе си при напускане на сградата.
- Подписва се в протокола и незабавно напуска залата и сградата.
- Компютърът, на който е работил зрелостникът, полагащ изпит по информационни технологии и по информатика, остава на работното място, като до него до края на изпитния ден никой друг няма достъп.

Допълнителни изисквания в условия на извънредна епидемична обстановка:

- Спазва въведените противоепидемични мерки.